

Հավելված
Հաստատվել է ՀՀ ՎՊԽ խորհրդի
2015թ. մարտի 24-ի թիվ 8/1 որոշմամբ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

ՀՀ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆԸ ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻՑ
ՀԱՏԿԱՑՎԱԾ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԵՎ ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՄՈՒՏՔԵՐԻ
ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ, ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵՎ՝ ՊԵՏԱԿԱՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ԵՎ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ
ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահսկողության հիմքը՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի խորհրդի 2014թ. հունվարի 20-ի
թիվ 3/8 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը՝ ՀՀ պետական բյուջեից ՀՀ էկոնոմիկայի
նախարարությանը հատկացված միջոցների օգտագործման և բյուջետային մուտքերի
ապահովման, ինչպես նաև պետական սեփականության կառավարման և
օգտագործման նկատմամբ ուսումնասիրությունը:

Վերահսկողության առարկան՝ ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների օգտագործմանը,
բյուջետային մուտքերի ապահովման, պետական սեփականության կառավարման և
օգտագործմանն ուղղված գործարքներն ու ընթացակարգերը:

Վերահսկողության օբյեկտները՝ ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարությունը, ներառյալ՝
աշխատակազմը, նախարարության համակարգի կազմակերպությունները:

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 01.02.2014-20.02.2015թթ.:

Վերահսկողությամբ ընդգրկված ժամանակահատվածը՝ 2013թ. հունվարի 1-ից մինչև
վերահսկողության ավարտը:

Վերահսկողության ծավալը՝ Վերահսկողությամբ ընդգրկվել են հետևյալ ծրագրերը՝

- Աջակցություն ՓՄՁ¹ սուբյեկտներին,
- Բելգիական «Քեյ Բի Սի Էն Վի» բանկի աջակցությամբ իրականացվող
ռադիոհեռուստացիաների արտադրության արտադրամասի ստեղծման ծրագիր,

¹ Փոքր և միջին ձեռնարկատիրություն

- ՀՀ արտահանմանն ուղղված արդյունաբերական քաղաքականության ռազմավարությամբ նախատեսված միջոցառումների իրականացման պետական աջակցություն,
- «Կայունացման դեպոզիտային հաշվի համալրում», Բաժնետոմսերի և կապիտալում այլ մասնակցության ձեռքբերում, «Հայաստանի արտահանման ապահովագրական գործակալություն» ԱՓԲԸ-ի կանոնադրական կապիտալում ներդրում,
- Ստանդարտների մշակման ծառայություններ,
- Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության ենթակառուցվածքների պահպանում և զարգացում,
- ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության աշխատակազմի շուկայի վերահսկողության պետական տեսչություն:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝

Վերահսկողության իրականացման ընթացքում կիրառվել է դիտարկման, ստուգման և վերլուծության ձևը: Դիտարկման և ստուգման փուլերում իրականացվել է ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարությունից, ՀՀ ֆինանսների նախարարությունից ստացված տեղեկատվության ուսումնասիրություն, տարբեր քանակական և որակական տվյալների համադրում: Վերլուծության փուլում ամփոփվել և վերլուծվել են ստուգման արդյունքում արձանագրված փաստերը:

Վերահսկողության արդյունքները՝

Աջակցություն ՓՄՁ սուբյեկտներին

«Աջակցություն ՓՄՁ սուբյեկտներին» տարեկան ծրագրերի իրականացման նպատակով ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարությունը «Հայաստանի փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման կենտրոն» հիմնադրամի /այսուհետ՝ Հիմնադրամ/ հետ 2013թ.-ին կնքել է դրամաշնորհի պայմանագիր՝ 150,000.0 հազ. դրամ գումարով, իսկ 2014թ.-ին՝ 151,983.7 հազ. դրամ գումարով: Վերը նշված գումարներն ուղղվել են Հիմնադրամի աշխատակիցների աշխատավարձի վճարմանը՝ ՓՄՁ սուբյեկտներին աջակցություն ցուցաբերելու նպատակով:

2013 և 2014թթ. դրամաշնորհի պայմանագրերի շրջանակներում իրականացված աշխատանքների վերահսկողության արդյունքում պարզվեց՝

Ընդհանուր առմամբ, Հիմնադրամի կողմից սկսնակ և գործող ՓՄՁ-ներին 2013թ. և 2014թ. /01.10.2014թ. դրությամբ/ տրամադրվել է հետևյալ ֆինանսական աջակցությունը՝ վարկային երաշխավորությունների տեսքով՝

Աղյուսակ 1

Հիմնադրամի՝ 2013թ. և 2014թ. /01.10.2014թ. դրությամբ/ սկսնակ և գործող ՓՄՁ-ներին ֆինանսական աջակցության /վարկային երաշխավորությունների տրամադրման/ ծրագրերը

հազ. դրամ

	2013թ.		2014թ. /01.10.2014թ. դրությամբ/	
	Շահառուների ստացած վարկերի գումարը	Հիմնադրամի կողմից Շահառուների վարկերի դիմաց տրամադրված վարկային երաշխավորության գումարը	Շահառուների ստացած վարկերի գումարը	Հիմնադրամի կողմից Շահառուների վարկերի դիմաց տրամադրված վարկային երաշխավորության գումարը
Սկսնակ ՓՄՁ-ների մասով /2013թ.-ին՝ 224 ՓՄՁ, 2014թ.-ին՝ 185 ՓՄՁ/	787,400.7	795,330.8	652,926.5	659,730.7
Գործող ՓՄՁ-ների մասով /2013թ.-ին՝ 19 ՓՄՁ, 2014թ.-ին՝ 7 ՓՄՁ/	314,750.0	125,955.2	171,400.0	72,080.0

• Հիմնադրամի կողմից չի իրականացվում հոգաբարձուների խորհրդի կողմից հաստատված կանոնակարգերով, ինչպես նաև՝ բանկերի/ՈւՎԿ-ների² հետ կնքված համագործակցության պայմանագրերով նախատեսված երաշխավորությունների դիտարկումը, չեն կազմվում հաշվետվություններ: Արդյունքում՝ Հիմնադրամը պատշաճ կերպով չի իրազեկվում երաշխավորությունները ստանալուց հետո ՓՄՁ-ների գործունեության կարգավիճակի մասին՝ արդյոք վերջիններս գործում են, թե դադարեցրել են գործել կամ լուծարվել են:

• Հիմնադրամի համապատասխան մասնագետների կողմից չի կատարվում կանոնակարգով նախատեսված՝ Շահառուի գրավադրման ենթակա գույքի (տեսակի,

² Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն

քանակի, մոտավոր շուկայական արժեքի և գրավադրման հնարավորության առկայության) ուսումնասիրություն:

- Հիմնադրամը խախտել է Հոգաբարձուների խորհրդի կողմից հաստատված կանոնակարգերի պահանջները՝ խախտվում են կանոնակարգով սահմանված՝ շահառուների գործերի ուսումնասիրության գործընթացների ժամկետները:

- Առկա են որոշ անհամապատասխանություններ բանկերի/ՈւՎԿ-ների կողմից ներկայացվող հաշվետվությունների և Հիմնադրամի կողմից ներկայացված տվյալների, ինչպես նաև՝ բանկային հաշիվների մնացորդների տվյալների միջև: Իսկ Հիմնադրամը իր կողմից տրամադրված երաշխավորությունների զբաղված մասի գումարի չափի մասին հիմնականում տեղեկանում է բանկերի/ՈւՎԿ-ների կողմից ներկայացվող ամսական հաշվետվություններից, որոնք երբեմն ոչ ճշգրիտ են ներկայացնում տվյալները կամ չեն համապատասխանում բանկային հաշիվների մնացորդների տվյալների հետ:

- Հիմնադրամի և առևտրային բանկերի/ՈւՎԿ-ների միջև կնքված համագործակցության պայմանագրերի ուսումնասիրության արդյունքում պարզվեց, որ որոշ բանկեր Հիմնադրամին չեն վճարել 01.01.2013-01.10.2014թթ. ընթացքում ընդհանուր 98,015.16 հազ. դրամ գումարով երաշխավորությունների 1%-ը, որը կազմում է 980.15 հազ. դրամ:

- Հիմնադրամի և ՈւՎԿ-ի միջև կնքված համագործակցության պայմանագրերով տրանշի որպես երաշխավորության ապահովում չգրադված մասի նկատմամբ պետք է հաշվարկվի և Հիմնադրամին վճարվի տույժ՝ օրական 0.05%՝ 5,622.09 հազ. դրամ գումարով, ինչը չի կատարվել:

- ՀՀ կառավարության 19.12.2013թ. թիվ 1460-Ն որոշմամբ Հայաստանում կանանց ձեռներեցության զարգացման աջակցության ծրագրի իրականացման նպատակով Հիմնադրամին տրամադրվել է 811,840.0 հազ. դրամ գումար, որով նախատեսվել է ֆինանսական աջակցություն ցուցաբերել մինչև 300 գործող և սկսնակ ՓՄՁ-ի սուբյեկտների, որոնց առնվազն 50 տոկոսը պետք է պատկանի և /կամ/ կառավարվի կանանց կողմից: Պարզվեց, որ 01.10.2014թ. դրությամբ 811,840.0 հազ. դրամ գումարի շրջանակներում ֆինանսական աջակցություն ստացել են 54 կին

գործարարներ, կամ ընդամենը 28%-ը, ինչը բավականին ցածր ցուցանիշ է վերոնշյալ որոշմամբ սահմանված առնվազն 50%-ի համեմատ:

- ՀՀ կառավարության 19.12.2013թ. թիվ 1460-Ն որոշմամբ Հիմնադրամին տրամադրած 811,840.0 հազ. դրամ գումարի շրջանակներում, Հիմնադրամի բանկային հաշիվները և ավանդի պայմանագրերն ուսումնասիրելու /01.10.2014թ. դրությամբ/ արդյունքում պարզվեց, որ 811,840.0 հազ. դրամից ավանդադրվել է ընդամենը 418,810.6 հազ. դրամ, մնացած 393,029.4 հազ. դրամը չի տեղաբաշխվել ավանդների կամ փոխառությունների տեսքով, այն մնացել է Հիմնադրամի Ընթացիկ հաշվին, չնայած որ, ներկայացված տեղեկատվության համաձայն, 811,840.0 հազ. դրամն ամբողջությամբ ուղղվել է սկսնակ ՓՄՁ-ների դրամագլխին:

- Շահառուների կողմից վարկային պայմանագրերով սահմանված վճարումների ժամկետների խախտումների հետևանքով Հիմնադրամի տրամադրած երաշխավորության գումարներից 2014թ. հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ բանկերի/ՈւՎԿ-ների կողմից պահվել են 117,009.5 հազ. դրամ գումար: 01.10.2014թ. դրությամբ, ժամկետանց պարտավորություններ ունեցող շահառուների՝ 286,898.7 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով երաշխավորությունների մասով բանկերը/ՈւՎԿ-ները պահել են 166,247.2 հազ. դրամ գումար, որից Հիմնադրամի կողմից ձեռնարկված դատական գործընթացների արդյունքում ընդհանուր առմամբ գանձվել է 51,253.3 հազ. դրամ, երաշխավորության պահված գումարի մնացորդը կազմում է 114,993.9 հազ. դրամ:

- Դրամաշնորհի պայմանագրերով սահմանված որոշ աշխատանքներ կատարվել են նախատեսվածից ցածր ցուցանիշներով՝

- ✓ «ՓՄՁ սուբյեկտներին գործարար տեղեկատվական, խորհրդատվական և ուսուցողական աջակցություն և Հաշվապահական կենտրոնի գործունեության ապահովում» միջոցառման շրջանակներում 2013թ.-ի համար նախատեսված 700-800 ՓՄՁ-ի փոխարեն ուսուցողական /տեղեկատվական/ աջակցություն ցուցաբերվել է 521 գործարարի, իսկ 2014թ.-ի համար նախատեսված 450-500 ՓՄՁ-ի փոխարեն 01.10.2014թ. դրությամբ աջակցություն ցուցաբերվել է 171 գործարարի:

- ✓ Նախատեսվել էր, որ Հաշվապահական կենտրոնի կողմից մատուցվող ծառայություններից կօգտվեն տարեկան ավելի քան 2000 ՓՄՁ

սուբյեկտներ, սակայն 01.10.2014թ. դրությամբ հաշվապահական հաշվառման և հարկային խորհրդատվության ուղղություններով աջակցություն է ցուցաբերվել 221 ՓՄՁ սուբյեկտների:

- ✓ 2014թ.-ին կնքված դրամաշնորհի տրամադրման պայմանագրով «Սկսնակ գործարարների ձեռներեցությանն աջակցություն» միջոցառման շրջանակներում ակնկալվում էր, որ 2014թ.-ին ֆինանսական աջակցություն կցուցաբերվի 250-300 սկսնակ գործարարի, ինչի արդյունքում կստեղծվի 300-450 նոր աշխատատեղ: Վերահսկող հանձնաժողովի կողմից պահանջված՝ նոր ստեղծված աշխատատեղերի վերաբերյալ տեղեկատվություն Հիմնադրամի կողմից չի ներկայացվել:

**Բելգիական Քեյ Բի Սի Էն Վի բանկի աջակցությամբ իրականացվող
ռադիոհիզուտոպների արտադրության արտադրամասի ստեղծման ծրագիր**

ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարության և «Այլն Բիմ Էփիքեյշնս» ընկերության միջև կնքված պայմանագրի շրջանակներում ներմուծված սարքավորումների մաքսազերծման կազմակերպման նպատակով, մաքսային ձևակերպումների համար ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարության կողմից իրականացվել են հետևյալ վճարումները՝ 2013թ.-ին՝ 23,274.1 հազ. դրամ, 2014թ.-ին՝ 339,694,1 հազ. դրամ:

2009թ.-ի փետրվարի 19-ի ՀՀ կառավարության թիվ 310 որոշմամբ հավանություն է տրվել «Ա. Ի. Ալիխանյանի անվան Երևանի ֆիզիկայի ինստիտուտ» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունում «Ցիկլոն-30» իզոտոպների արտադրության համալիրի տեղադրման և Հայաստանի Հանրապետությունում Միջուկային բժշկության կենտրոնի ստեղծմանն աջակցելու ծրագրին:

Տվյալ ծրագրի 3-րդ կետի համաձայն, Ա. Ի. Ալիխանյանի անվան ազգային գիտական լաբորատորիայում «Ցիկլոն-30» ցիկլոտրոնի տեղադրման համար խոշոր կապիտալ ներդրումներ չեն պահանջվում, քանի որ Երևանի ֆիզիկայի ինստիտուտում գոյություն ունեն համապատասխան ռադիացիոն նորմերին բավարարող դահլիճներ և ենթակառուցվածքներ, որոնք ժամանակին ստեղծվել էին ռադիացիոն տեխնոլոգիաների զարգացման համար: Գոյություն ունի նաև շինություն՝ ցիկլոտրոնի համապատասխան ղեկավարման վահանակ տեղադրելու համար:

Ծրագրով նախատեսված «Ցիկլոն-30» ցիկլոտրոնը ընդգրկում էր վեց (11C, 123I, FDG (18F), 111In, 67Ga, 201Tl) իզոտոպ արտադրելու հոսքային գծեր:

Երևանի Ֆիզիկայի Ինստիտուտը տրամադրում է մոտ 3000քմ մակերեսով շինություն՝ ապահովված ճառագայթումից պաշտպանող բարիտային բլոկներով, ռադիոակտիվ թափոնների կուտակման հատուկ տարածքով, էլեկտրականությամբ (200կվտ), ջրով: «Այլն Բիմ Էփլիքեյշնս» ընկերության ներկայացուցիչները համարում են, որ Երևանի Ֆիզիկայի Ինստիտուտի կողմից տրամադրվող տարածքը համապատասխանում է «Ցիկլոն-30» ցիկլոտրոնն այնտեղ տեղադրելու բոլոր ռադիացիոն պահանջներին:

Ծրագրի իրականացման սկիզբ է հանդիսանում 2008թ., իսկ 2009-2011թթ. նախատեսվել է ավարտին հասցնել կենտրոնի ստեղծման և կայացման աշխատանքները, այդ թվում՝ շինարարական աշխատանքների լիակատար իրականացումը, բժշկական անձնակազմի կրթումը, բժշկական սարքավորումների, գույքի, կահույքի, պարագաների և գործիքների ձեռքբերման և ներդրման աշխատանքները:

ՀՀ կառավարության 2010թ. հոկտեմբերի 7-ի թիվ 1424-Ն որոշման 1-ին կետի համաձայն, հավանություն է տրվել ՀՀ-ում ռադիոիզոտոպների արտադրության համալիրից, պոզիտրոնային էմիսիոն տոմոգրաֆներով համալրված ախտորոշիչ կենտրոնից և ուռուցքաբանական կլինիկայից բաղկացած ուռուցքաբանության գերազանցության հայկական կենտրոնի ստեղծման ծրագրին: Նույն որոշման համաձայն՝ «Ցիկլոն-30» սարքավորումը փոխարինվել է «Ցիկլոն-18/18»-ով:

Տվյալ ծրագրի ժամանակացույցով նախատեսվել է իրականացնել՝

- 2010թ.-ի 3-րդ եռամսյակ՝ ՀՀ կառավարության կողմից «Ռադիոիզոտոպների արտադրության կենտրոն» ՓԲԸ-ի (ՌԱԿ) հիմնադրում,
- 2010թ.-ի 4-րդ եռամսյակ, 2011թ.-ի 1-ին եռամսյակ, 2012թ.՝ Ներդրողի ընտրության գործընթացի ավարտ,
- 2012թ.-ի 1-ին եռամսյակից սկսած՝ Ուռուցքաբանության կլինիկայի շինարարական աշխատանքների մեկնարկ,
- 2012թ.-ի 2-րդ եռամսյակ՝ Ռադիոիզոտոպների արտադրության մեկնարկ և առնվազն մեկ PET սկանների գործարկում,

- 2015թ.-ի 1-ին եռամսյակ՝ Ուռուցքաբանության կլինիկայի ամբողջական մեկնարկ:

ՀՀ կառավարության 2013թ.ի հուլիսի 25-ի թիվ 807-Ն որոշմամբ վերը նշված ծրագիրը փոփոխվել է և շարադրվել է նոր խմբագրությամբ: Հավանություն է տրվել ՀՀ-ում ուռուցքաբանության գերազանցության հայկական կենտրոնի ստեղծման ծրագրին:

Ուռուցքաբանության գերազանցության հայկական կենտրոնի ստեղծման նպատակով ՀՀ կառավարության 2011թ. ապրիլի 14-ի թիվ 388-Ն որոշմամբ «Ա. Ի. Ալիխանյանի անվան ազգային գիտական լաբորատորիա» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությանն անհատույց օգտագործման իրավունքով ամրացված հողամասից առանձնացվել է 13,500քմ հողատարածք:

Հետագա ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ առկա շենքերը և շինությունները չեն կարող ապահովել քաղցկեղով հիվանդների բուժման ժամանակակից պահանջները: Ուռուցքաբանության գերազանցության հայկական կենտրոն կառուցելու և նրա գործունեությունը պատշաճ կազմակերպելու համար անհրաժեշտ է շուրջ 15,000քմ մակերես: Հետագայում կենտրոնի ընդլայնման անհրաժեշտության դեպքում կարող է հատկացվել նոր տարածք:

Նախատեսվում է ծրագիրն իրականացնել հետևյալ փուլերով՝

1) փուլ առաջին. 2012-2014 թվականներ՝ ռադիոիզոտոպների արտադրության և մոլեկուլյար ախտորոշման կենտրոնի ստեղծում,

2) փուլ երկրորդ. 2013-2015 թվականներ՝ ճառագայթային բուժման կենտրոնի ստեղծում, հիմնականում արտահիվանդանոցային ծառայություններով,

3) փուլ երրորդ. մասնավոր ներդրողի առկայության դեպքում նախատեսվում է մեկնարկել 2014 թվականին քիմիաթերապիայի և վիրաբուժական կենտրոնի ստեղծում՝ առնվազն 150 մահճակալ հզորությամբ արտահիվանդանոցային ծառայություններով:

Ծրագրի իրականացման հաջորդ փուլերն ընդգրկում են ճառագայթային բուժման կենտրոնի, քիմիաթերապիայի և վիրաբուժության բաժանմունքների ստեղծման աշխատանքները:

08.11.2010թ.-ին Հայաստանի Հանրապետության և «Քեյ Բի Սի Են Վի» Բելգիական Բանկի միջև կնքվել է վարկային համաձայնագիր՝ 5,080,629.52 եվրո գումարով: 23.11.2010թ.-ին ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության և «Այրն Բիմ Էփլիքեյշն» կազմակերպության միջև կնքվել է «Ցիկլոն-18/18» սարքավորումների ձեռք բերման, մատակարարման և տեղադրման պայմանագիր՝ 4,808,142.0 եվրո գումարով: ՀՀ կառավարության 2013թ.-ի օգոստոսի 8-ի թիվ 899-Ա որոշմամբ հավանություն է տրվել պայմանագրում փոփոխություն կատարելու և 265,200.0 եվրո գումարով սարքավորումներ ավելացնելու համար:

08.11.2012թ.-ին ՀՀ ֆինանսների նախարարության և «Ռադիոիզոտոպների արտադրության կենտրոն» ՓԲԸ-ի միջև կնքվել է մինչև 1,100,000.0 հազ. դրամ բյուջետային վարկ տրամադրելու պայմանագիր՝ շենքի կառուցման (միայն արտաքին կոնստրուկցիաների) աշխատանքների իրականացման համար: Վարկի մարման ժամկետ է սահմանվել մինչև 2022թ.-ի դեկտեմբերի 10-ը:

20.09.2012թ.-ին «Ռադիոիզոտոպների արտադրության կենտրոն» ՓԲԸ-ի և «Այգեձոր» ՍՊԸ-ի միջև կնքվել է ռադիոիզոտոպների արտադրության մասնաշենքի կառուցման աշխատանքների կատարման թիվ ՌՕ1/12 պայմանագիրը՝ 832,026.0 հազ. դրամ ընդհանուր արժեքով, աշխատանքները սկսվում են պայմանագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո, և կատարման ժամկետ է սահմանվում մեկ տարի: Պայմանագրի փոփոխությունների արդյունքում պայմանագրի արժեքը կազմել է 872,590.27 հազ. դրամ, իսկ գործողության ժամկետը երկարաձգվել է մինչև 09.01.2015թ.-ը:

19.03.2014թ.-ին ՀՀ ֆինանսների նախարարության և «Ռադիոիզոտոպների արտադրության կենտրոն» ՓԲԸ-ի միջև կնքվել է բյուջետային վարկ տրամադրելու թիվ 3/2014 վարկային պայմանագիրը՝ 792,386.6 հազ. դրամ արժեքով՝ շենքի ներքին և արտաքին ճարտարագիտական, ներքին հարդարման աշխատանքների իրականացման և նշված աշխատանքների տեխնիկական վերահսկողության իրականացման նպատակով: Բյուջետային վարկը տրամադրվել է 15 տարի մարման ժամկետով:

24.03.2014թ.-ին «Ռադիոիզոտոպների արտադրության կենտրոն» ՓԲԸ-ի և «Այգեձոր» ՍՊԸ-ի միջև կնքվել է պետության կարիքների համար կապալային աշխատանքների կատարման՝ «Ցիկլոն-18/18» ցիկլոտրոնի տեղակայման շենքի

ներքին հարդարման, արտաքին և ներքին ճարտարագիտական համակարգերի ձեռքբերման, տեղակայման, կարգաբերման աշխատանքների իրականացման պայմանագիր՝ 868,741.13 հազ. դրամ ընդհանուր արժեքով: Աշխատանքների կատարման ժամկետ է սահմանվել՝ կանխավճարի տրամադրումից հետո վեց ամսվա ընթացքում: 17.09.2014թ.-ին կողմերի միջև կնքված համաձայնագրով կատարվել է փոփոխություն, ըստ որի պայմանագրի գործողության ժամկետը երկարաձգվել է մինչև 09.01.2015թ.-ը:

Սակայն 09.01.2015թ. դրությամբ շինարարական աշխատանքները դեռևս ավարտված չեն, ինչի կապակցությամբ շինարարական աշխատանքների մասով վերահսկողություն չի իրականացվել: Շինարարական աշխատանքների որակի և գործող նորմերին համապատասխանության մասով անհրաժեշտ է կատարել լրացուցիչ վերահսկողություն:

**ՀՀ արտահանմանն ուղղված արդյունաբերական քաղաքականության
ռազմավարությամբ նախատեսված միջոցառումների իրականացման պետական
աջակցություն**

08.11.2012թ.-ին ՀՀ կառավարության թիվ 1405-Ն որոշմամբ «Գյումրու տնտեսական զարգացման հիմնադրամը» վերանվանվել է «Արդյունաբերության զարգացման հիմնադրամի»:

14.02.2013թ.-ին ՀՀ կառավարության թիվ 166-Ն որոշմամբ հաստատվել է Պետական աջակցություն Հայաստանի Հանրապետության արտահանմանն ուղղված արդյունաբերական քաղաքականության ռազմավարությամբ նախատեսված միջոցառումների իրականացման 2013թ.-ի ծրագիրը և միջոցառումների ցանկը:

22.03.2013թ.-ին ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության և Հիմնադրամի միջև կնքվել է դրամաշնորհի տրամադրման պայմանագիր՝ 463,700.0 հազ. դրամ գումարով: 20.12.2013թ.-ին կողմերի միջև կնքվել է պայմանագրի փոփոխություն, ըստ որի դրամաշնորհի հատկացման գումարը կազմել է՝ 463,893.9 հազ. դրամ: Տարվա ընթացքում նշված պայմանագրով նախատեսված ծրագրերի իրականացման համար ծախսվել է 319,609.3 հազ. դրամ: Հարկ է նշել, որ 2013թ.-ի դրամաշնորհի

պայմանագրով հատկացված գումարներից կան չծախսված մնացորդային գումարներ՝ 144,284.6 հազ. դրամի չափով:

2013թ.-ի ընթացքում չծախսված մնացորդային գումարներից Հիմնադրամի կողմից դրվել են բանկերում որպես ավանդ: 25.12.2013թ.-ին Հիմնադրամը 100,000.0 հազ. դրամ գումար ավանդադրել է «Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ-ում և հետք վերցրել 25.03.2014թ.-ին: Այնուհետև՝ սկսած 02.04.2014թ.-ից նորից 100,000.0 հազ. դրամ է ավանդադրվել: 01.11.2014թ.-ի դրությամբ գումարները դեռ ավանդային հաշվին էին: 2014թ.-ի ընթացքում նախորդ տարվա մնացորդային գումարներից ծախսվել է 46,670.1 հազ. դրամ:

ՀՀ կառավարության 30.01.2014թ. թիվ 77-Ն որոշմամբ հաստատվել է Պետական աջակցություն Հայաստանի Հանրապետության արտահանմանն ուղղված արդյունաբերական քաղաքականության ռազմավարությամբ նախատեսված միջոցառումների իրականացման 2014թ.-ի ծրագիրը և միջոցառումների ցանկը: 17.03.2014թ.-ին ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության և Հիմնադրամի միջև կնքվել է դրամաշնորհի պայմանագիր՝ 501,499.6 հազ. դրամ գումարով: Տարվա ընթացքում նշված պայմանագրով նախատեսված ծրագրերի իրականացման համար ծախսվել է 395,685.3 հազ. դրամ: Չծախսված գումարի մնացորդը տարվա վերջում կազմել է 105,814.3 հազ. դրամ:

2013 և 2014թթ.-ի ընթացքում իրականացված միջոցառումները՝

- Միջազգային արդյունաբերական ոլորտի հանրաճանաչ կազմակերպությունների ներգրավման և մուտքի ապահովման միջոցառումների իրականացում, այդ թվում՝ սփյուռքահայերի տեղեկատվական բազայի ստեղծում,
- Արդյունաբերության ոլորտի ընկերություններին վարկավորման սուբսիդավորման և սերտիֆիկացման համաֆինանսավորման ցուցաբերում,
- Շուկայական տեղեկատվության ապահովում, հայկական ապրանքների նպատակային շուկաներում առաջնղման գործունեության իրականացում, հայկական ապրանքների ներկայացում,
- Միջազգային ցուցահանդեսներին մասնակցության,

- Արտասահմանյան դիստրիբյուտորների և այլ օժանդակ կառույցների ներկայացուցիչների այցելություններ Հայաստան, գործարար կապերի հաստատում,
- Ուսումնական դասընթացների մշակում, կազմակերպում և իրականացում,
- Արտահանմանն ուղղված արտադրատեսակների արտադրության ներուժի բացահայտմանն ուղղված հետազոտությունների իրականացում,
- Արդյունաբերության զարգացմանն աջակցության ծրագրերի կառավարում և համակարգում, Հիմնադրամի Գյումրու մասնաճյուղի զարգացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում, ոչ ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերում:

ՀՀ կառավարության 2011թ. դեկտեմբերի 15-ի նիստի թիվ 49 արձանագրության որոշմամբ հաստատված՝ ՀՀ արտահանմանն ուղղված արդյունաբերական քաղաքականության ռազմավարության «Դիտանցումներ և գնահատում» 11-րդ կետի համաձայն՝ Ռազմավարության իրականացման գործընթացի և արդյունքների գնահատում իրականացվելու է նպատակային ցուցանիշների երկաստիճան համակարգի միջոցով՝

1. Ռազմավարական նպատակային ցուցանիշներ,
2. Օպերատիվ նպատակային ցուցանիշներ՝ ըստ նախաձեռնությունների:
Ռազմավարական ցուցանիշներն իրենց հերթին հետևյալներն են՝
3. Ապրանքների արտահանման և ՀՆԱ հարաբերակցությունը,
4. Արտահանման ծավալ (բացառությամբ՝ մետաղական հանքահումքային ապրանքների և ադամանդի),
5. Վերամշակող արդյունաբերության արտադրողականության իրական աճ:

Օպերատիվ ցուցանիշները սահմանվում են ըստ նախաձեռնությունների՝ ելնելով նախաձեռնությունների նպատակներից: Օպերատիվ ցուցանիշների դիտանցումը և գնահատումն իրականացվում է տարեկան կտրվածքով:

Միևնույն ժամանակ նշվում է, որ ոլորտային ռազմավարությունների համար սահմանվում են **ոլորտային ռազմավարական ցուցանիշներ և համապատասխան դիտանցման մեխանիզմներ:**

2013թ.-ի ծրագրով որոշ ցուցանիշներ նախատեսված են, իսկ 2014թ.-ի ծրագրով ցուցանիշներ **ընդհանրապես չեն նախատեսվել:**

**«Կայունացման դեպոզիտային հաշվի համալրում», Բաժնետոմսերի և կապիտալում
այլ մասնակցության ձեռքբերում, «Հայաստանի արտահանման ապահովագրական
գործակալություն» ԱՓԲԸ-ի կանոնադրական կապիտալում ներդրում**

Հայաստանի Հանրապետությունում արտահանումը խրախուսելու նպատակով նախատեսվել է՝ ստեղծել արտահանման ապահովագրական պետական ընկերություն:

ՀՀ կառավարության 2013թ. հոկտեմբերի 17-ի թիվ 1129-Ա որոշմամբ ստեղծվել է «Հայաստանի արտահանման ապահովագրական գործակալություն» 100% պետական բաժնեմաս ունեցող ընկերությունը:

ՀՀ կառավարության 2013թ. հոկտեմբերի 3-ի թիվ 1069 որոշմամբ ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարությանը, ապահովագրական ընկերության կանոնադրական կապիտալում ներդրում կատարելու նպատակով, հատկացվել է 1.95 մլրդ դրամ՝ որից կանոնադրական կապիտալը՝ 1.5 մլրդ դրամ, և ընկերության գլխավոր պահուստ՝ 450.0 մլն դրամ:

Ընկերությունը պետք է ստանար ապահովագրական երեք դասերով լիցենզիա («վարկի ապահովագրություն», «երաշխիքի տրամադրում», «ֆինանսական վնասների ապահովագրություն»), սակայն մինչ վերահսկողության ավարտը ստացել էր միայն «վարկի ապահովագրություն» դասով լիցենզիա: Վերահսկողության ընթացքում ընկերության կողմից իրականացվում են ապահովագրական գործունեության համար անհրաժեշտ նախապատրաստական աշխատանքներ, ապահովագրական պայմանագրեր դեռևս չէին կնքվել:

Ստանդարտների մշակման ծառայություններ

Ստանդարտների մշակման ծառայությունների իրականացման նպատակով ՀՀ պետական բյուջեով 2013 և 2014թթ. ճշտված ծրագրերը կազմել են 14,300.0 հազ. դրամ՝ յուրաքանչյուր տարվա համար: 2013թ. մայիսի 6-ին ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության և «Ստանդարտների Ազգային Ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի միջև կնքված թիվ 53-13 պայմանագրի համաձայն, 2013թ.-ի ընթացքում ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսված 14,284.4 հազ. դրամն ուղղվել է հետևյալ աշխատանքների կատարմանը՝

1. Ազգային ստանդարտների մշակման աշխատանքներ՝ 9,509.4 հազ. դրամ, 2013թ.-ին մշակվել են թվով 80 ազգային ստանդարտների նախագծեր, որոնք ընդունվել են «Ստանդարտների ազգային ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի տնօրենի հրամանով:

2. Ստանդարտացման միջազգային, եվրոպական և միջպետական կազմակերպությունների հետ համագործակցության և աշխատանքների կազմակերպում՝ 2,444.6 հազ. դրամ:

3. Ստանդարտների ազգային ֆոնդի վարման և տեղեկատվական սպասարկման աշխատանքներ՝ 2,330.4 հազ. դրամ:

2014թ. հուլիսի 2-ին ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության և «Ստանդարտների Ազգային ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի միջև կնքված թիվ 96-14 պայմանագրի համաձայն, 2014թ.-ի ընթացքում ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսված 14,059.6 հազ. դրամն ուղղվել է հետևյալ աշխատանքների կատարմանը՝

1. Ազգային ստանդարտների մշակման աշխատանքներ՝ 8,560.4 հազ. դրամ, 2014թ.-ին մշակվել են թվով 68 ազգային ստանդարտների նախագծեր, որոնք ընդունվել են «Ստանդարտների ազգային ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի տնօրենի հրամանով:

2. Ստանդարտացման միջազգային, եվրոպական և միջպետական կազմակերպությունների հետ համագործակցության և աշխատանքների կազմակերպում՝ 1,887.1 հազ. դրամ:

3. Ստանդարտների ազգային ֆոնդի վարման և տեղեկատվական սպասարկման աշխատանքներ՝ 3,612.1 հազ. դրամ:

Ազգային ստանդարտների մշակման ծրագրի գծով, պայմանագրով 2014թ. ընթացքում նախատեսված ԻՍՕ 17021:2014 «Համապատասխանության գնահատում. Կառավարման համակարգերի աուդիտ և սերտիֆիկացում իրականացնող մարմիններին ներկայացվող պահանջներ» աշխատանքը կատարված չէ, քանի որ վերոնշյալ ստանդարտի նախագիծը մշակվում է «ԻՍՕ/ԿԱՍԿՕ քաղաքականության մշակման» հանձնաժողովում և գտնվում է DIS (միջազգային ստանդարտի նախագիծ) փուլում: Ելնելով վերոնշյալից՝ Ազգային ստանդարտների մշակման ծրագրի գծով փաստացի կատարված ծախսերից հանվել է ՀՍՀ ԻՍՕ 17021-2014 ստանդարտի մշակման համար նախատեսված գումարը՝ 240.4 հազ. դրամ:

Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության ենթակառուցվածքների պահպանում և զարգացում

«Չափումների միասնականության ապահովման մասին» ՀՀ օրենքի և ՀՀ կառավարության 2004թ.-ի հուլիսի 22-ի թիվ 1032 որոշման համաձայն, «Չափագետ» ՓԲԸ-ի բազայի վրա ստեղծվել է «Չափագիտության ազգային ինստիտուտ» ՓԲԸ-ն /այսուհետ՝ ՉԱԻ/:

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2012թ.-ի թիվ 882-Ն որոշման, «Չափագիտության ազգային ինստիտուտ» ՓԲԸ-ն ՀՀ-ում ճանաչվել է չափագիտության ազգային մարմին: Չափագիտության ազգային մարմինն իրեն վերապահված իրավասությունների շրջանակներում չափագիտության բնագավառում իրականացնում է պետական քաղաքականություն:

08.02.2012թ.-ին ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից ընդունվել է նոր՝ «Չափումների միասնականության ապահովման մասին» ՀՀ օրենքը: Նշված օրենքի 16-րդ հոդվածի համաձայն, օրենսդրական չափագիտության տարածման ոլորտում կիրառվող չափման միջոցների ստուգաչափման ցանկը հաստատվում է ՀՀ կառավարության կողմից: Նշված օրենքի պահանջին համապատասխան, «Չափագիտության ազգային ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի կողմից ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության հաստատմանն է ուղարկվել չափման միջոցների ցանկը, որն այնուհետև ներկայացվել է ՀՀ կառավարություն: Ստուգման պահի դրությամբ ցանկը դեռևս հաստատված չէր:

24.01.2013թ.-ին ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության և «Չափագիտության ազգային ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի միջև կնքվել է դրամաշնորհի պայմանագիր՝ 50,000.0 հազ. դրամ գումարով (ԳԷՊԻ-0.5, ԳԷՊԻ-1 էտալոնների վերականգնման և պահպանման համար): Այնուհետև՝ 12.08.2013թ.-ին, կողմերի համաձայնությամբ կատարվել է պայմանագրի փոփոխություն, և պայմանագրային արժեքը դարձել է 50,733.7 հազ. դրամ՝ այդ թվում աշխատավարձ՝ 36,541.7 հազ. դրամ, երկու էտալոնների վերականգնում և պահպանում՝ 14,192.0 հազ. դրամ:

20.02.2014թ.-ին ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության և «Չափագիտության ազգային ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի միջև կնքվել է դրամաշնորհի պայմանագիր՝ 50,000.0 հազ. դրամ գումարով: Պայմանագրի շրջանակներում իրականացվող միջոցառումներն են՝ անձնակազմի աշխատավարձ, ելակետային չափման միջոցների

տրամաչափարկում, սարքավորումների և էտալոնային համակարգերի ձեռքբերում, ֆիզիկաքիմիական չափումների և բժշկական նշանակության չափման միջոցների ձեռքբերում, կենցաղային ջրաչափերի ստուգաչափման սարքավորման ձեռքբերում և որակավորմանն ուղղված գործունեության կազմակերպում: 2014թ.-ի ընթացքում ամբողջ գումարը ծախսվել է:

ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարության աշխատակազմի շուկայի վերահսկողության պետական տեսչություն

Տեսչության հիմնական գործառույթներն են՝

- ա) տնտեսվարող սուբյեկտների կողմից ոչ պարենային ապրանքների, ծառայությունների, տեխնիկական կանոնակարգերով և ստանդարտացման նորմատիվ փաստաթղթերով սահմանված պահանջների խախտումների բացահայտումը, կանխարգելումը և վերացումը,
- բ) չափազիտական կանոնների և նորմերի խախտումների բացահայտումը, կանխարգելումը և վերացումը,
- գ) օրենսդրությամբ նախատեսված պատժամիջոցների կիրառումը,
- դ) հայկական կոնյակի իսկության հավաստումը,
- ե) և այլն:

Վերահսկողությունն իրականացվել է 2013-2014 թվականների մասով:

1. Տեսչության կողմից իրականացված ստուգումներ

ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարի 2012թ.-ի դեկտեմբերի 4-ի թիվ 1036-Ա հրամանով հաստատվել է տեսչության 2013թ.-ի ստուգումների տարեկան ծրագիրը (այսուհետ՝ 2013թ. Ծրագիր), որում ընդգրկվել են 308 տնտեսվարող սուբյեկտներ:

ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարի 2014թ.-ի հունվարի 8-ի թիվ 2-Ա հրամանով հաստատված՝ տեսչության 2014թ.-ի ստուգման տարեկան ծրագրում (այսուհետ՝ 2014թ. Ծրագիր) ընդգրկվել են 281 տնտեսվարող սուբյեկտներ:

Վերահսկող հանձնաժողովին տրամադրված փաստաթղթերի ուսումնասիրության արդյունքում պարզվեց՝

- 2013թ.-ի մասով Վերահսկող հանձնաժողովին տրամադրված 329³ ստուգումներից խախտումներ հայտնաբերվել են 187-ի մոտ (57%), և նշանակվել վարչական տուգանք՝ 27,070.0 հազ. դրամի չափով:

- 2014թ.-ի մասով Վերահսկող հանձնաժողովին տրամադրված 224⁴ ստուգումներից խախտումներ հայտնաբերվել են 138-ի մոտ (62%), և նշանակվել վարչական տուգանք՝ 81,420.0 հազ. դրամի չափով:

1.1. Թանկարժեք մետաղների բնագավառ

Թանկարժեք մետաղների բնագավառում տեսչության կողմից ստուգումներ իրականացվում են թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի հարգորոշման և հարգադրոշման լիցենզավորված գործունեության պահանջների և թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի մանրաձախ առուվաճառքի կանոնների պահպանման մասով:

Տեսչության կողմից ստուգման ծրագրերում հիմնականում չեն ընդգրկվում թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրեր ներմուծող և վաճառող ընկերություններ (ընդ որում՝ շուկայում առկա խանութներում, մասնավորապես՝ բրենդային ապրանքներ վաճառող, տարբերանիշը հիմնականում բացակայում է), և մեծամասամբ ստուգման ծրագրերում ընդգրկվում են մինչև 70.0 մլն իրացման շրջանառություն ունեցող անհատ ձեռնարկատերեր:

1.2. Չափագիտական հսկողության բնագավառ

Այս բնագավառում տեսչությունը ստուգումների արդյունքում տուգանք է կիրառում օրենսդրական չափագիտական հսկողության ենթակա չափման միջոցները ստուգաչափված չլինելու համար: Մասնավորապես՝ ստուգման ակտերում նշվում է, որ ընկերություններում հայտնաբերվել են սարքավորումներ, որոնք ստուգաչափված չեն, հիմնավորելով, որ «Չափումների միասնականության ապահովման մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի 10-րդ մասի համաձայն՝ օրենսդրական չափագիտական հսկողության ենթակա չստուգաչափված չափման միջոցների շահագործումն արգելվում է:

^{3 4} Տարվա ընթացքում ծրագրում կատարված փոփոխությունների արդյունքում նախատեսված ցուցանիշը փոփոխվել է:

1.2.1. Հափագիտական հսկողության այլ բնագավառներ

Այս բնագավառի ստուգումներ իրականացվել են նաև այնպիսի կազմակերպություններում, որոնք անմիջական շարքային սպառողների հետ կապ չունեն: Մասնավորապես՝ ճանապարհաշինական կազմակերպություններ, որտեղ իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերվել են չստուգաչափված բաժնեկշեռքներ, ինչպես նաև՝ էլեկտրաէներգիա արտադրող կազմակերպություններ (<ԷԿ) էլեկտրական հաշվիչների մասով և այլն:

1.3. Ավտոգազալիցքավորման գործունեությամբ զբաղվող սուբյեկտներ

Այս բնագավառում ստուգումներն իրականացվում են տեխնիկական կանոնակարգերին, ինչպես նաև՝ չափագիտական կանոններին և նորմերին համապատասխանության մասով:

2013թ.-ի ընթացքում ծրագրով նախատեսված էր վերոնշյալ ոլորտի 2 կազմակերպություն: ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարությունը համապատասխան գրությամբ դիմել է ՀՀ վարչապետին և առաջարկել՝ ստուգումներ իրականացնել 34 տնտեսվարող սուբյեկտների մոտ՝ հաշվի առնելով, որ նախկինում իրականացված ուսումնասիրությունների արդյունքում պարզվել է, որ միայն 34 կազմակերպություն չի տեղադրել բաշխիչ աշտարակներ և չեն կատարել տեխնիկական կանոնակարգի պահանջները:

Տեսչության կողմից Վերահսկող հանձնաժողովին տրամադրվել են 2013թ.-ին վերը նշված ոլորտի ստուգված կազմակերպությունների 19 գործ, որոնցից միայն երկուսի մասով է նշանակվել վարչական տուգանք՝ 100 հազարական դրամի չափով:

1.4. Հեղուկ վառելիքի բնագավառ

Այս բնագավառում ստուգումներն իրականացվում են տեխնիկական կանոնակարգերին, ինչպես նաև՝ չափագիտական կանոններին և նորմերին համապատասխանության մասով:

2013-2014թթ. ընթացքում ստուգված 21 կազմակերպություններից 12-ում հայտնաբերվել են որակին և չափագիտությանն առնչվող խախտումներ և նշանակվել են վարչական տուգանքներ՝ ընդհանուր 1,330.0 հազ. դրամի չափով:

2. Հայկական կոնյակի իսկության հավաստում

Վերահսկող հանձնաժողովի կողմից 12.11.2014թ., 28.11.2014թ. և 09.12.2014թ. գրություններով պահանջվել են 2013-2014 թվականներին ՀՀ կառավարության 2006թ.-ի մայիսի 26-ի թիվ 954-Ն որոշմամբ հաստատված՝ տեխնիկական կանոնակարգով նախատեսված հայկական կոնյակների իսկության հավաստման համար տեսչություն ներկայացված փաստաթղթերը:

- Տեխնիկական Կանոնակարգի 32-րդ կետի համաձայն, Հայկական կոնյակներ արտադրող իրավաբանական անձինք կամ անհատ ձեռնարկատերերը (հայտատու) հայկական կոնյակների իսկությունը հավաստելու համար տեսչություն պետք է ներկայացնեն՝ մի շարք հաշվետվություններ և տեղեկանքներ:

- Կանոնակարգի 33-րդ կետի համաձայն, հայկական կոնյակի յուրաքանչյուր անվանատեսակի կուպաժավորման ավարտից հետո և շալցումը սկսելուց 10 օր առաջ դրա մասին հայտատուն գրավոր տեղեկացնում է տեսչությանը՝ կցելով կուպաժավորման թերթիկի պատճենը: Տեսչությունն ուսումնասիրում է կուպաժավորման թերթիկում նշված կուպաժավորման համար օգտագործված հայկական կոնյակի սպիրտերի միջին տարիքի ապահովման փաստը (կուպաժավորման համար կարող են օգտագործվել 3 տարվանից ոչ պակաս հասունացած հայկական կոնյակի սպիրտեր): Տեսչության ներկայացուցիչը կուպաժավորման թերթիկով ներկայացված պատրաստի հայկական կոնյակի քանակից կատարում է նմուշառում՝ տեխնիկական կանոնակարգի XI բաժնում նշված նմուշառման ստանդարտով սահմանված կարգին համապատասխան: Ընտրված նմուշների մի մասը ներկայացվում է Ստանդարտների ազգային ինստիտուտի հավատարմագրված փորձարկման լաբորատորիա՝ փորձարկման, մյուս մասը՝ համոզեսային հանձնաժողով՝ համոզեսում իրականացնելու և եզրակացություն ստանալու համար, ինչը պետք է իրականացվի ՀՀ առևտրի և տնտեսական զարգացման նախարարության (ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն) կողմից հաստատված համոզեսային հանձնաժողովի գործունեության կարգի համաձայն: Գործունեության կարգում սահմանված է հստակ ընթացակարգ: Գործունեության

կարգի 2-րդ կետի համաձայն, հանձնաժողովն իրականացնում է հայկական կոնյակների իսկության հավաստման և նույնականացման նպատակով հայկական կոնյակների ընտրված նմուշների զգայորոշման ցուցանիշների համտեսում և տալիս եզրակացություն:

Տեսչության կողմից ներկայացված փաստաթղթերի ուսումնասիրությունից պարզվեց, որ **որոշ դեպքերում տեսչություն ներկայացված տեղեկանքները և հաշվետվությունները թերի են և ոչ ամբողջական, մի շարք դեպքերում բացակայում են պատրաստի հայկական կոնյակի քանակից կատարված նմուշառման ակտեր, Ստանդարտների ազգային ինստիտուտի հավատարմագրված փորձարկման լաբորատորիայի փորձարկման արձանագրությունները, համտեսային հանձնաժողովի եզրակացությունները:**

Եզրակացություններ

Աջակցություն ՓՄՁ սուբյեկտներին

1. Խախտվել են Հոգաբարձուների խորհրդի կողմից հաստատված կանոնակարգերի պահանջները՝ Հիմնադրամը չի իրականացնում Շահառուների կողմից գրավադրվող գույքի ուսումնասիրություն, չեն պահպանվում կանոնակարգով սահմանված ժամկետները, Հիմնադրամը չի իրականացնում կանոնակարգերով և համագործակցության պայմանագրերով նախատեսված երաշխավորությունների մոնիթորինգ: Արդյունքում՝ Հիմնադրամը պատշաճ կերպով չի իրազեկվում երաշխավորությունները ստանալուց հետո ՓՄՁ-ների գործունեության կարգավիճակի մասին՝ արդյոք վերջիններս գործում են, թե դադարեցրել են գործել կամ լուծարվել:

2. Հիմնադրամը իր կողմից տրամադրված երաշխավորությունների զբաղված մասի գումարի չափի մասին հիմնականում տեղեկանում է բանկերի/ՈւՎԿ-ների կողմից ներկայացվող ամսական հաշվետվություններից, որոնք երբեմն ոչ ճշգրիտ են ներկայացնում տվյալները կամ չեն համապատասխանում բանկային հաշիվների մնացորդների տվյալների հետ:

3. Որոշ դեպքերում դրամագլխի գումարներն ավանդադրվում են բանկերում, որոնք դրա դիմաց կամ ընդհանրապես վարկեր չեն տալիս, կամ էլ մնացորդային գումարների շատ քիչ մասն է գրավադրված երաշխավորությունների համար:

4. Հիմնադրամը չի հաշվարկել և չի գանձել առևտրային բանկերի/ՈւՎԿ-ների միջև կնքված համագործակցության պայմանագրերով սահմանված վճարները և տույժերը՝ ընդհանուր 6,602.2 հազ. դրամ գումարով:

5. Դրամաշնորհի պայմանագրերով, ՀՀ կառավարության որոշմամբ սահմանված որոշ ցուցանիշների կատարումը Հիմնադրամի կողմից թերակատարվել է:

Ռադիոիզոտոպների արտադրության արտադրամասի ստեղծման ծրագիր

6. Հայաստանի Հանրապետությունում Միջուկային բժշկության կենտրոնի ստեղծմանն աջակցելու ծրագիրը հաստատվել է 2009թ.-ի փետրվարի 19-ի ՀՀ կառավարության թիվ 310 որոշմամբ, որը հետագայում մի քանի անգամ փոփոխվել է: Նախատեսված վեց (11C, 123I, FDG (18F), 111In, 67Ga, 201Tl) իզոտոպ արտադրելու հոսքային գծերով «Ցիկլոն-30» իզոտոպների արտադրության համալիրի փոխարեն տեղադրվելու է «Ցիկլոն-18/18» իզոտոպների արտադրության համալիր, որի իզոտոպ արտադրելու հոսքային գծերի քանակը և տեսակները հստակ չեն երևում նոր ծրագրերով:

7. Ծրագրով սկզբնական փուլում նոր շենքի կառուցման անհրաժեշտություն չկար: «Այլն Բիմ Էփլիքեյշնս» ընկերության ներկայացուցիչները համարել են, որ ինստիտուտի կողմից տրամադրվող տարածքը համապատասխանում է «Ցիկլոն-30» ցիկլոտրոնն այնտեղ տեղադրելու բոլոր ռադիացիոն պահանջներին: Մինչդեռ՝ նոր ծրագրերով նոր շենքի կառուցման և վերանորոգման համար տրամադրվել է 1,892,386.6 հազ. դրամ բյուջետային վարկ, որի շրջանակներում կնքվել են 1,664,976.87 հազ. դրամի շինարարական աշխատանքների պայմանագրեր: Շինարարական աշխատանքների որակի և գործող նորմերին համապատասխանության մասով անհրաժեշտ է կատարել լրացուցիչ վերահսկողություն:

ՀՀ արտահանմանն ուղղված արդյունաբերական քաղաքականության

ռազմավարությամբ նախատեսված միջոցառումներ

8. Շարունակաբար ավելանում է «Արդյունաբերության Զարգացման Հիմնադրամի» տարեկան ֆինանսավորման չափը, և յուրաքանչյուր տարվա վերջում առաջանում են չծախսված ազատ դրամական միջոցներ, որն ավանդադրվում է բանկերում:

9. Չկան գնահատման ցուցանիշներ, որոնց արդյունքում կարելի էր գնահատել արտահանման ռազմավարության իրականացման գործընթացի և իրականացված արդյունքների արդյունավետությունը:

«Հայաստանի արտահանման ապահովագրական գործակալություն» ԱՓԲԸ

10. Վերահսկողության ընթացքում Հայաստանի Արտահանման Ապահովագրական գործակալության կողմից իրականացվում էին ապահովագրական գործունեության համար անհրաժեշտ նախապատրաստական աշխատանքներ, ապահովագրական պայմանագրեր դեռևս չէին կնքվել:

Շուկայի վերահսկողության պետական տեսչություն

11. Տեսչության գործունեության արդյունավետության բարձրացման նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել մի շարք միջոցառումներ, մասնավորապես՝ կատարելագործման կարիք ունեն թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի մանրաձախ առևտրին ներկայացվող պահանջները, պետք է սահմանվի պարտադիր ստուգաչափման ենթակա սարքավորումների ցանկը, պետք է ներդրվեն տեխնիկական կանոնակարգերին և նորմերին չբավարարող ապրանքների իրացումը և այդ ապրանքներով ծառայությունների մատուցումն անմիջապես կասեցնելու մեխանիզմներ:

12. Հայկական կոնյակի իսկության հավաստումը տեսչության կողմից իրականացնելը սկզբունքորեն չի բխում տեսչության բուն գործունեության տրամաբանությունից, տեսչությունը չունի համապատասխան կադրային, տեխնիկական (լաբորատոր) ինչպես նաև տեղեկատվական ռեսուրսներ, իսկ իսկության հավաստումը որոշ դեպքերում իրականացվել է տեխնիկական կանոնակարգի պահանջներից շեղումներով:

Առաջարկություններ

ՀՀ կառավարությանը՝

1. Ձեռնարկել միջոցներ՝ «Չափումների միասնականության ապահովման մասին» ՀՀ օրենքի 13-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված՝ օրենսդրական չափագիտական վերահսկողության ենթակա չափման միջոցների ցանկը հաստատելու ուղղությամբ:

2. Ներդնել մեխանիզմներ, որոնց համաձայն անմիջապես կկասեցվեն տեխնիկական կանոնակարգերին և նորմերին չբավարարող ապրանքների իրացումը և այդ ապրանքներով ծառայությունների մատուցումը:
3. Վերանայել թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի մանրածախ առուվաճառքի ներկայացվող պահանջները:
4. Վերանայել Հայկական կոնյակի իսկության հավաստումը Շուկայի վերահսկողության պետական տեսչության կողմից իրականացնելու մոտեցումը:

ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարությանը՝

5. ՀՀ կառավարության որոշումներով հաստատված ռադիոիզոտոպների արտադրության արտադրամասի ստեղծման ծրագրերում փոփոխությունները իրականացնել էականորեն չշեղվելով նախնական տարբերակներից, ինչի արդյունքում փոխվում են և՛ ձեռք բերվող սարքավորումները, և՛ կատարվող շինարարական աշխատանքները:
6. Նախատեսել «Արդյունաբերության Զարգացման Հիմնադրամի» տարեկան ֆինանսավորման ավելի իրատեսական պլանավորում, հնարավորինս ամբողջական կատարել նախատեսված աշխատանքները՝ տարեկան չծախսված ազատ դրամական միջոցների առաջացումը բացառելու համար:
7. Սահմանել գնահատման ցուցանիշներ, որոնց կիրառման արդյունքում հնարավոր կլինի գնահատել արտահանման ռազմավարության իրականացման միջոցառումների արդյունքները:

“Հայաստանի փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման կենտրոն” հիմնադրամին՝

8. Պատշաճ կերպով կատարել ՓՄՁ-ների ֆինանսական աջակցություն տրամադրելու կանոնակարգերի, բանկերի հետ համագործակցության պայմանագրերի պահանջները, հատկապես՝ երաշխավորությունների մոնիթորինգի ուղղությամբ՝ տրամադրված երաշխավորությունների արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով:
9. Նախատեսել այնպիսի մեխանիզմներ, որոնցով կնվազեցվի բանկերի կողմից ներկայացվող հաշվետվությունների և բանկային հաշիվների տվյալների միջև

սխալների հավանականությունը, ինչպես նաև առավելագույնս կբարձրացվի դրամագլխին վերաբերող բոլոր բանկային տվյալների հավաստիությունը:

10. Հաշվարկել և գանձել առևտրային բանկերի/ՈւՎԿ-ների միջև կնքված համագործակցության պայմանագրերով սահմանված վճարները և տույժերը՝ ընդհանուր 6,602.2 հազ. դրամ գումարով:

«Ռադիոհիզոտոպների արտադրության կենտրոն» ՓԲԸ

11. Պահպանել ռադիոհիզոտոպների արտադրության արտադրամասի ստեղծման ծրագրով նախատեսված ժամկետները, և իրականացնել համապատասխան աշխատանքները՝ ծրագիրը ժամկետին ավարտին հասցնելու ուղղությամբ:

«Հայաստանի արտահանման ապահովագրական գործակալություն» ԱՓԲԸ-ին՝

12. ՀՀ արտահանման ոլորտի աջակցման նպատակով, ձեռնարկել միջոցներ՝ հնարավորինս սեղմ ժամկետներում ընկերության հիմնական գործունեությունը սկսելու (խթանելու) ուղղությամբ:

«ՀՀ Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի գ) ենթակետի համաձայն, մեկամսյա ժամկետում Վերահսկիչ պալատին տրամադրել գրավոր տեղեկություն՝ հաշվետվությամբ արձանագրված խախտումների վերացման վերաբերյալ: